

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 327/2024-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], narodenej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Trnava v konaní sp. zn. PN-9C/120/2016 a proti postupu Krajského súdu v Trnave v konaní sp. zn. 26Co/19/2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 4. júna 2024 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 11 ods. 1, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom okresného súdu v konaní sp. zn. PN-9C/120/2016 a postupom krajského súdu v odvolacom konaní sp. zn. 26Co/19/2023 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Navrhuje priznať jej finančné zadostučinenie 20 500 eur a náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. V napadnutom konaní, ktoré začalo 19. augusta 2016 dorúčením odporovacej žaloby súdu, sa sťažovateľka domáha určenia, že právny úkon – kúpna zmluva uzavretá 5. júla 2015 medzi spoločnosťou ALFA REAL s. r. o., Vrbovská cesta 123, Piešťany (ďalej len „žalovaný“), a spoločnosťou ACHEMA a. s., Pavlovce nad Uhom 984 (ďalej len „dlžník“), ktorým došlo k prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti z dlžníka na žalovaného, je proti sťažovateľke ako veriteľovi právne neúčinný. Sťažovateľka svoj nárok (pohľadávku) voči dlžníkovi odvodzovala

zo zmenkového platobného rozkazu okresného súdu č. k. 9Zm/13/2008-22 z 9. februára 2009 (ďalej aj „pôvodný rozsudok“) znejúceho na zaplatenie zmenkovej sumy 79 686,28 eur s príslušenstvom.

3. Na návrh sporových strán okresný súd uznesením z 10. decembra 2018 napadnuté konanie prerušil podľa § 163 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Na základe návrhu sťažovateľky z 11. júna 2019 okresný súd uznesením z 10. septembra 2019 rozhodol o pokračovaní v napadnutom konaní.

4. Sťažovateľka podaním zo 7. apríla 2021 navrhla nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, ktorým by sa v jej prospech zriadilo záložné právo na akýchkoľvek súčasných a budúcich pohľadávkach žalovaného. Okresný súd uznesením z 28. apríla 2021 návrh sťažovateľky odmietol. Na odvolanie sťažovateľky krajský súd uznesením zo 16. júna 2021 zrušil uznesenie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

5. Sťažovateľka podala 27. septembra 2021 návrh na prerušenie napadnutého konania, ktorý odôvodnila tým, že na krajskom súde sa vedie konanie pod sp. zn. 31CoZm/5/2021 (ďalej len „súvisiace konanie I“), v ktorom sa rieši otázka existencie pohľadávky sťažovateľky ako veriteľa, ktorá je predpokladom uplatnenia odporovaného práva sťažovateľky v napadnutom konaní. Z tohto dôvodu okresný súd pojednávanie nariadené na 25. október 2021 odročil.

6. Okresný súd uznesením z 20. decembra 2021 prerušil napadnuté konanie podľa § 164 CSP do právoplatného skončenia súvisiaceho konania I z dôvodu, že toto rozhodnutie môže mať pre napadnuté konanie zásadný význam. Proti tomuto uzneseniu podal žalovaný odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením z 27. apríla 2022 tak, že napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil. Dôvodom zrušenia bola skutočnosť, že v súvisiacom konaní I odvolací súd pripustil späťvzatie žaloby sťažovateľky, pôvodný rozsudok zrušil a konanie zastavil (uznesením, ktoré nadobudlo právoplatnosť 29. januára 2022, pozn.), teda tak odpadla prekážka, pre ktorú sa konanie prerušilo.

7. Sťažovateľka podala 21. septembra 2022 ďalší návrh na prerušenie napadnutého konania, ktorému okresný súd vyhovel a uznesením zo 14. novembra 2022 napadnuté konanie prerušil podľa § 164 CSP do právoplatného skončenia konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 23CbZm/3/2022 (ďalej len „súvisiace konanie II“). V odôvodnení tohto uznesenia okresný súd uviedol, že súvisiace konanie II sa týka sporu medzi sťažovateľkou a dlžníkom o zaplatenie zmenkovej sumy 79 686,28 eur s príslušenstvom. Po zrušení pôvodného rozsudku a zastavení súvisiaceho konania I (aj na základe nálezov ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 254/2021) sťažovateľka nedisponuje vymáhateľnou pohľadávkou a neprerušenie napadnutého konania by nevyhnutne viedlo k zamietnutiu jej odporovacej žaloby pre nedostatok aktívnej legitimácie žalobcu.

8. Proti uzneseniu o prerušení konania zo 14. novembra 2022 podal žalovaný odvolanie. Okresný súd po doručení odvolania a vyjadrení strán predložil spis 22. marca 2023 odvolaciemu súdu, kde je vec vedená pod sp. zn. 26Co/19/2023. Zo zistenia ústavného súdu vyplýva, že krajský súd uznesením z 31. mája 2024 odvolanie žalovaného odmietol.

9. O predchádzajúcej ústavnej sťažnosti sťažovateľky v tej istej veci, ktorá smerovala proti postupu okresného súdu v napadnutom konaní, bolo rozhodnuté uznesením ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 542/2023 z 28. novembra 2023, ktoré nadobudlo právoplatnosť 5. decembra 2023, ktorým bola ústavná sťažnosť odmietnutá ako zjavne neopodstatnená.

III.

Argumentácia sťažovateľky

10. Okresný súd koná v napadnutom konaní zjavne nesústredene a neefektívne, vec nie je právoplatne rozhodnutá v merite ani čo sa týka náhrady trov konania a celková dĺžka konania, ktorá je už viac ako 7 rokov a 9 mesiacov, je neprimeraná a ústavne nonkonformná. Za nesústredenú činnosť okresného súdu je podľa sťažovateľky potrebné považovať aj obdobie odvolacích konaní pred krajským súdom, ktoré viedli k zrušeniu uznesení okresného súdu z 28. apríla 2021 a 20. decembra 2021. Na priet'ahoch v napadnutom konaní a na jeho celkovej dĺžke sa podieľa aj krajský súd, ktorý nerozhodol za 1 rok a 2 mesiace o podanom odvolaní proti uzneseniu o prerušení konania. K neprimeranej dĺžke konania prispelo opakované odročovanie pojednávani a zmeny zákonného sudcu. Posudzované civilné konanie (medzi fyzickou osobou a podnikateľom) nespadá do kategórie konaní, ktoré sú právne a fakticky zložité. K priet'ahom došlo výlučne v dôsledku neefektívneho postupu porušovateľov, úkony ktorých nesmerujú k právoplatnému rozhodnutiu vo veci samej. Procesnú aktivitu sťažovateľky v napadnutom konaní, keď využíva vnútroštátne prostriedky nápravy, nemožno pripísať na jej ťarchu z pohľadu zbytočných priet'ahov.

11. Peňažné nároky sťažovateľky voči pôvodnému dlžníkovi boli potvrdené zmenkovým platobným rozkazom okresného súdu č. k. 9Zm/13/2008-22 z 9. februára 2009. Tým, že žalovaný predmetné nehnuteľnosti v priebehu konania predal, sťažovateľke vznikol nárok požadovať od žalovaného zaplataenie peňažnej náhrady v sume jej vymáhateľnej pohľadávky, resp. do sumy zodpovedajúcej prospechu získaného z odporovateľného právneho úkonu. Sťažovateľka toho času nemá k dispozícii žiadny konečný právny titul, na základe ktorého by mohla pokojne užívať svoj majetok. Neodstránením právnej neistoty sťažovateľky tak súdy prispievajú k porušovaniu jej práv vlastníť a pokojne užívať svoj majetok a súčasne tým *ipso facto* došlo aj k „odňatiu“ práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie.

12. Sťažovateľka polemizuje so závermi a odôvodnením rozhodnutia ústavného súdu vo veci sp. zn. II. ÚS 542/2023, nesúhlasí s hodnotením veci ako zložitej ani s hodnotením jej procesnej aktivity v napadnutom konaní ako príčiny vzniku priet'ahov. Odročovanie pojednávani podľa sťažovateľky nemožno dať výlučne na vrub uplatňovania jej procesných práv.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08).

14. Pri rozhodovaní o sťažnostiach pre porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote ústavný súd vychádza z toho, že ich účelom je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu, pričom k odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (III. ÚS 171/20). Namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti

prípadu: právnu a faktickú zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na význam predmetu sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

15. Ústavný súd tiež poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej nie každý zistený priesťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd už vo svojich rozhodnutiach vyslovil, že „ojedinelá nečinnosť súdu hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov“ (II. ÚS 63/05). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sa postup všeobecného súdu nevyznačoval takými významnými priesťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priesťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru), sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (I. ÚS 27/02, I. ÚS 197/03, I. ÚS 38/04 a iné).

16. K otázke posudzovania dĺžky konania a jej neprimeranosti ústavný súd pripomína, že túto nemožno vyjadriť numericky, lebo je podmienená objektívne charakterom prejednávanej veci a musí byť skúmaná s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu, zložitosť veci, požiadavky na vykonávanie dokazovania v priebehu konania, ako i správanie účastníkov a samotného súdu; do úvahy je pritom nutné vziať i to, čo je pre sťažovateľa v konaní predmetom sporu, resp. jeho význam pre účastníkov konania.

17. Záver o tom, či dĺžka konania je ešte primeraná a či už nie je, možno teda formulovať vždy s ohľadom na uvedené faktory, ktorými bolo konanie bezprostredne ovplyvnené, pričom pri posudzovaní dôvodnosti tvrdenia o porušení práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov je nutné ku každej veci pristupovať individuálne a zvažovať, či s ohľadom na okolnosti prípadu ide o priesťahy neodôvodnené, t. j. či sú pričítateľné súdu, a teda zakladajúce porušenie práva na prejednanie veci bez zbytočných priesťahov. Toto právo totiž nie je dotknuté, ak sú priesťahy spôsobené výlučne konaním účastníka, prípadne ak ide o vec, keď dĺžka konania zodpovedá jej zložitosti. V takých prípadoch trvanie konania istú dobu spravidla nie je nedôvodné a potreba zásahu ústavného súdu nie je daná.

18. V uznesení sp. zn. II. ÚS 542/2023 z 28. novembra 2023 ústavný súd komplexným spôsobom zhodnotil právnu a skutkovú zložitosť napadnutého konania, správanie sťažovateľky a postup okresného súdu v napadnutom konaní vrátane významu tejto veci pre sťažovateľku, pričom senát ústavného súdu posudzujúci aktuálnu ústavnú sťažnosť sa s týmto komplexným zhodnotením plne stotožňuje.

19. Vo vzťahu ku kritériám zložitosti veci a správania sťažovateľky ústavný súd dopĺňa, že vec je zložitá, resp. zdĺhavá a stáva sa neprehľadnou najmä z dôvodu neštandardného postupu sťažovateľky v súvisiacich konaniach, predmetom ktorých je jej vymáhateľná pohľadávka voči dlžníkovi a od výsledku ktorých závisí ďalší priebeh napadnutého konania. Ten dokumentuje skutočnosť, že súvisiace konanie I bolo právoplatne zastavené (a pôvodný rozsudok zrušený) na základe dispozitívneho úkonu sťažovateľky (späťvzatie žaloby), následkom čoho bolo potom zrušenie uznesenia o prerušení konania odvolacím súdom (uznesením z 27. apríla 2022, pozn.). Sťažovateľka následne iniciovala nové konanie (súvisiace konanie II), predmetom ktorého je totožná zmenková pohľadávka a z dôvodu vedenia ktorého opäť podala návrh na prerušenie napadnutého konania, ktorému okresný súd vyhovel uznesením zo 14. novembra 2022. Preto,

ak sťažovateľka tvrdí, že obdobie odvolacieho konania pred krajským súdom, ktoré viedlo k zrušeniu uznesenia okresného súdu o prerušení konania z 20. decembra 2021 bolo dôsledkom nesústreďenej činnosti okresného súdu, opomína predovšetkým svoj podiel na predĺžení konania.

20. V súvislosti s postupom súdov v napadnutom konaní ústavný súd uvádza, že od marca 2023 sa vec nachádzala na krajskom súde, čo znamená, že vo vzťahu k postupu okresného súdu sa situácia v porovnaní s uznesením sp. zn. II. ÚS 542/2023 nezmenila. Ani postup krajského súdu v odvolacom konaní, ktoré trvalo od marca 2023 do mája 2024 (14 mesiacov) a predmetom ktorého bolo rozhodovanie o odvolaní proti prerušeniu konania, podľa názoru ústavného súdu neindikuje porušenie označených práv sťažovateľky. Faktické prerušenie konania nesignalizovalo stav právnej neistoty sťažovateľky a objektívne nemohlo viesť k takému postupu súdu, ktorého cieľom by bolo jeho odstránenie, najmä v situácii, ak súd konanie prerušil na návrh sťažovateľky a v záujme jej úspechu v konaní.

21. Ústavný súd s poukazom na uvedené zastáva názor, že zdĺhavý priebeh napadnutého konania nie je dôsledkom neefektívneho či nesústreďeného postupu konajúcich súdov, ale najmä dôsledkom nekonzistentného postupu sťažovateľky v súvisiacich konaniach, ktorého prejavom sú opakované návrhy sťažovateľky na prerušenie napadnutého konania s potrebou následného odročovania pojednávania. Ústavný súd v tejto súvislosti akcentuje, že úspech sťažovateľky v súvisiacom konaní II je prvým procesným predpokladom pre ďalšie vedenie napadnutého konania (body 15 až 18 uznesenia okresného súdu zo 14. novembra 2022).

22. Ústavný súd preto dospel k záveru, že ústavná sťažnosť sťažovateľky v časti namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je zjavne neopodstatnená a ako taká bola pri jej predbežnom prerokovaní odmietnutá podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

23. Namietané zbytočné prietahy, ako aj celková doterajšia dĺžka preskúmaného súdneho konania nesignalizujú, že v postupe súdu došlo k pochybeniam takej intenzity, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti posudzovanej veci možno uvažovať o odmietnutí spravodlivosti – *denegatio iustitiae* (napr. IV. ÚS 242/07, I. ÚS 474/2020, II. ÚS 418/2023). Ústavný preto odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky aj v časti namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

24. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľka odôvodňovala zásah do svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu porušením svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, v súvislosti s ktorými dospel ústavný súd k záveru o jeho zjavnej neopodstatnenosti, uvedený záver platí rovnako aj na označené práva sťažovateľky. Predmetom napadnutého konania nie je vlastnícke právo sťažovateľky a v situácii, keď jej vymáhateľná pohľadávka nie je v súvisiacom konaní II právoplatne priznaná, ani nemožno hovoriť o jej legitímnej nádeji na získanie majetku v napadnutom konaní. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky aj v časti namietaného porušenia práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11

ods. 1 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

25. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. júna 2024

Robert Šorl
predseda senátu